

De la mà de Manuel Bartolomé Cossio¹ a la pàgina 42 del llibre MAESTRAS CONTEMPORANEAS vaig escriure i vaig repetir i repetir aquestes dues paraules: cultura i educació, educació i cultura. Les investigacions mostren que els moments decisius de millora educativa d'un país s'han donat quan els mestres i les mestres han estat a primera línia cultural, en moments en què s'han produït "encontres" entre les manifestacions artístiques i culturals i el món de l'educació. Aquests moments han permès pensar en una altra escola connectada amb el món, amb la natura, amb la vida.

L'ESCOLA QUE HA TANCAT EL COVID19 de forma contundent ens porta a pensar en aquelles pràctiques escolars que s'haurien d'haver clausurat molt abans que aparegués el COVID19 per no haver estat atentes i obertes a l'entorn, als espais naturals, al patrimoni, a la vida. Com pot ser que tenint el patrimoni natural i cultural que tenim continuem intentant aprendre tancats a l'escola i d'esquena al món? Quants dels aprenentatges que plantejem a l'escola s'interrelacionen amb l'entorn, amb l'espai, amb el territori, amb la vida? Quantes situacions d'aprenentatge es donen diàriament a les nostres escoles d'esquena al que esdevé al carrer? Hi ha veus i experiències que mostren la necessitat d'aquesta escola. Un referent imprescindible és l'escrit de Jaume Martínez Bonafé². Amb el professor Antonio Almeida, professor de la Universidade Estadual de Feira de Santana de Brasil³ vam escriure un text on plantejàvem algunes qüestions: Pot qualsevol lloc esdevenir un context d'aprenentatge? Hi ha algun lloc incapaç d'ensenyar res a ningú? I com nosaltres mestres podem crear les condicions perquè els aprenentatges i l'educació emergeixi de i en qualsevol lloc?

Possibles respostes a aquestes preguntes emergeixen dels projectes que han desenvolupat les nostres estudiants al llarg d'aquests anys, com la intervenció feta el 2017 per part de Marius Visa, Maria Plans, Núria Molins, Elena Olmo, Alberto Pomar, Campus Gemma, futures mestres "**Museu a la intempèrie**"; aquesta intervenció realitzada en un pati d'una escola rural que va ser tancada, ens pot ajudar a pensar i ens convida a sortir de l'aula i recórrer diferents espais a la recerca d'experiències que ens permeten transformar-los en llocs d'aprenentatge reflexius, creatius, crítics i inclusius.

¹ Otero Urtaza, E (1994), Manuel Bartolomé Cossio: pensamiento pedagógico y acción educativa, CIDE

² Martínez Bonafé, J. La ciudad en el currículum y el currículum en la ciudad, en Gimeno Sacristán, J. Saberes e incertidumbres sobre el currículum de Narcea

³ <https://repositori.udl.cat/bitstream/handle/10459.1/68190/028975.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
CONEXIONES ENTRE ARTE, CIENCIAS Y EDUCACIÓN: EXPERIMENTANDO EL CONCEPTO DE MUSEO IMAGINARIO Antonio Almeida da Silva y Glòria Jové.

Imatge 1. El museu a la intempèrie

La biblioteca, el museu, l'espai cultural, el centre d'art, l'espai patrimonial, l'espai natural, la ciutat, un pati abandonat poden imaginar-se com museus a l'aire lliure, oberts, on el visitant pot explorar l'espai i experimentar el paisatge a través del cos i dels sentits. Per pensar en aquesta escola, també ens ajuda André Malraux i el seu museu imaginari, un museu pensat a cel obert, que obre oportunitats per aprendre coses noves i reinventar-se cada moment. Per la seva banda, l'artista Luís Camnitzer ens convida a pensar en altres relacions entre l'escola i museus a través de la seva obra, una frase exposada en diversos museus de tot el món i traduïda a diverses llengües: "El museu és una escola. L'artista aprèn a comunicar-se. El públic aprèn a fer connexions". L'artista proposa un museu com una escola que s'obre al món.

Volem formar-nos com a persones que volem ser mestres en la societat del segle XXI i el fet d'apostar per l'art i la cultura com a plataformes de pensament va fer que el 2015 intervinguéssim en la Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social i des d'Espai híbrid⁴, l'obra d'art de Luís Camnitzer "El Museu és una escola: l'artista aprèn a comunicar-se, el públic aprèn a fer connexions"⁵. És la primera vegada que aquesta obra surt del Museu i que és traduïda al català.

⁴ <http://www.espaihibrid.udl.cat/>

⁵ <https://museuesunaescola.wordpress.com/>

Imatge 2. “El museu és una escola”. Foto realitzada per Johana Villarraga

La intervenció ens compromet a desenvolupar el projecte "El museu és una escola". És un projecte que pretén que l'imaginari de les escoles i de les mestres considerin el museu com un context real per generar aprenentatges. S'ha desenvolupat i s'està desenvolupant amb diferents escoles, amb diferents museus i espais d'art i en diferents territoris⁶. Un museu o centre d'art és o hauria d'esdevenir escola; un edifici patrimonial és o hauria d'esdevenir una escola, l'espai natural és o hauria d'esdevenir una escola, una biblioteca és o hauria d'esdevenir una escola....

Tenim experiències i referents que ens ajuden a poder pensar i dissenyar una nova proposta d'escola. Molt recomanable visionar la trobada entre Eulàlia Bosch, Dolors Feixas i Agustí Hurtado.⁷

⁶ Museu Comarcal de Cervera, Espai Ermengol de la Seu d'Urgell, IEl de Lleida, Espai “Lo pardal”, fundació Viladot, IVAM i Bombas Gens de València, Fàbrica Trepant de Tàrraga, i altres museus i centres d'art on hem i estem col.laborant

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=hpVh-kQglYI>

Un nou temps i espai per l'educació? Escola d'Art Illa Ajuntament de Sabadell

I ens encoratja a proposar altres horaris per al curs 2020-2021.

Imatge 4. Possible horari per al curs 2020-21. Elaboració pròpia

Aquest text és una invitació a cada escola a concretar el seu horari en el territori on es troba, de forma conjunta amb els professionals dels recursos naturals, culturals i patrimonials del seu entorn perquè ells també repensin les seves pràctiques i puguin crear contextos on tots puguin aprendre i no tenir confinats els nens i nenes a les aules.

--